

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 04/18
V Luxemburgu 18. januára 2018

Návrhy generálneho advokáta vo veci C-528/16
Confédération paysanne a i./Premier ministre a ministre de l'Agriculture, de
l'Agroalimentaire et de la Forêt

Podľa generálneho advokáta Bobeka sú organizmy získané mutagenézou v zásade vyňaté z povinností uvedených v smernici o geneticky modifikovaných organizmoch

Členské štáty sa môžu slobodne rozhodnúť prijať opatrenia upravujúce takéto organizmy pod podmienkou, že pri tom dodržia všeobecne platné zásady práva EÚ

„Smernica o GMO“¹ upravuje zámerné uvoľnenie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) do životného prostredia, ako aj ich uvedenie na trh v rámci Únie. Konkrétne organizmy, na ktoré sa vzťahuje uvedená smernica, musia byť povolené po posúdení environmentálnych rizík. Podliehajú aj povinnosti vysledovateľnosti, označovania a monitorovania. Smernica sa však nevzťahuje na organizmy získané pomocou určitých techník genetickej modifikácie, ako je mutagenéza (ďalej len „výnimka pre mutagenézu“). Na rozdiel od transgenézy mutagenéza v zásade nezahŕňa vloženie cudzej DNA do živého organizmu. Ide však o zmenu genómu živého druhu. Techniky mutagenézy však umožnili vyvinúť odrody semien s prvkami, ktoré sú rezistentné voči selektívnemu herbicídu.

Confédération paysanne je francúzska poľnohospodárska únia, ktorá chráni záujmy drobného farmárstva. Spolu s ôsmimi ďalšími združeniami podala žalobu na Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko), ktorou napadla francúzsku právnu úpravu preberajúcu smernicu o GMO.² Spolu s ostatnými združeniami tvrdí, že techniky mutagenézy sa postupne vyvíjajú. Predtým, ako bola v roku 2001 prijatá smernica o GMO, existovali iba metódy konvenčnej alebo náhodnej mutagenézy, ktoré boli aplikované *in vivo* na celé rastliny. Následne viedol technický rozvoj k vzniku takých techník mutagenézy, ako sú metódy riadenej mutagenézy, ktoré umožňujú presnú mutáciu v géne, aby sa získal napríklad produkt rezistentný iba voči určitým herbicídom. Podľa združenia Confédération paysanne a ostatných združení používanie odrôd semien získaných mutagenézou, ktoré sú rezistentné voči herbicídom, zahŕňa riziko značného poškodenia životného prostredia a zdravia ľudí a zvierat.

V tomto kontexte francúzska Conseil d'État (Štátna rada) vyzvala Súdny dvor, aby objasnil presný rozsah pôsobnosti smernice o GMO, zvlášť dosah, zmysel a účinky výnimky mutagenézy a posúdil jej platnosť. V širšom zmysle má Súdny dvor tiež posúdiť, akú úlohu by malo zohrávať plynutie času a rozvoj technických a vedeckých poznatkov, pokiaľ ide o právny výklad, ako aj o posúdenie platnosti právnych predpisov EÚ, pri zohľadnení zásady prevencie.

V dnešných návrhoch generálny advokát Michal Bobek najprv uvádza, že **organizmus získaný mutagenézou môže byť GMO, ak spĺňa základné kritériá stanovené v smernici o GMO.**³ Konštatuje, že táto smernica na to, aby sa tento organizmus považoval za GMO, nevyžaduje

¹ Smernica 2001/18/ES Európskeho parlamentu a Rady z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS (Ú. v. ES L 106, 2001 s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 77).

² Toto nariadenie vylučuje organizmy získané mutagenézou z povinností, ktoré sa vzťahujú na GMO.

³ Pozri článok 2 ods. 2 smernice o GMO: tento článok definuje GMO ako „organizmus s výnimkou ľudských bytostí, ktorého genetický materiál bol pozmenený spôsobom, ktorý sa prirodzene počas pohlavného rozmnožovania a/alebo prirodzenej rekombinácie nevyskytuje“. Toto ustanovenie ďalej dodáva, že v rámci pojmov tejto definície: a) genetická modifikácia nastáva prinajmenšom použitím techník, ktoré sú vymenované v prílohe; b) techniky vymenované v inej prílohe sa nepovažujú za také, ktorých výsledkom je genetická modifikácia.

vloženie cudzej DNA do organizmu, ale len sa v nej uvádza, že genetický materiál bol pozmenený spôsobom, ktorý sa prirodzene nevyskytuje. Otvorený charakter tejto definície umožňuje, aby organizmy získané inými metódami než transgenézou boli zahrnuté do definície GMO. Následne by bolo nelogické vyňať niektoré organizmy získané mutagenézou z pôsobnosti smernice, ak by sa tieto organizmy nedali vôbec charakterizovať ako GMO.

Generálny advokát ďalej skúma, či výnimka pre mutagenézu stanovená v smernici o GMO má zahŕňať *všetky* techniky mutagenézy alebo iba *niektoré* techniky. Podľa neho jediným relevantným rozlíšením s cieľom objasniť rozsah výnimky pre mutagenézu je doložka uvedená v prílohe I B smernice o GMO, a to, či technika „zahŕňa použitie molekúl rekombinantnej nukleovej kyseliny alebo GMO, ktoré nie sú vytvorené mutagenézou alebo bunkovou fúziou rastlinných buniek organizmov, ktoré si môžu vymieňať genetický materiál prostredníctvom tradičných šľachtiteľských metód“. Z toho vyplýva, že **techniky mutagenézy sú vyňaté z povinností stanovených smernicou o GMO za predpokladu, že nezahŕňajú použitie molekúl rekombinantnej nukleovej kyseliny alebo GMO iných ako tých, ktoré sú vyrobené jednou alebo viacerými metódami uvedenými v prílohe I B.**

Generálny advokát poukazuje na to, že ani historický kontext, ani vnútorná logika smernice o GMO nepodporujú tvrdenie, že právna úprava Únie chcela vyňať len *bezpečné* techniky mutagenézy, ktoré boli známe a používané v roku 2001. Domnieva sa, že generická kategória označená „mutagenéza“ by mala logicky zahŕňať všetky tie techniky, ktoré sú v určitom okamihu relevantné pre konkrétny prípad, pričom sa chápu ako súčasť tejto kategórie, vrátane iných nových techník.

Ďalej generálny advokát skúmal, či členské štáty môžu ísť nad rámec smernice o GMO a rozhodnúť, či budú organizmy získané mutagenézou podliehať buď povinnostiam stanoveným v smernici, alebo čisto vnútroštátnym pravidlám. Zastáva názor, že vloženie výnimky pre mutagenézu nechcela právna úprava Únie regulovať túto záležitosť na úrovni EÚ. Preto tento priestor zostal neobsadený a za predpokladu, že **členské štáty** rešpektujú všeobecné povinnosti, ktoré im vyplývajú z právnych predpisov EÚ, **môžu prijímať právne predpisy týkajúce sa organizmov získaných mutagenézou.**

Pokiaľ ide o **platnosť výnimky pre mutagenézu**, generálny advokát uznáva, že normotvorca je povinný zabezpečiť, aby bola jeho právna úprava primerane aktualizovaná. Táto povinnosť je kľúčová, pokiaľ ide o tie oblasti a záležitosti, na ktoré sa vzťahuje zásada prevencie, tak aby platnosť právneho opatrenia Únie, akým je smernica o GMO, nebola posudzovaná len so zreteľom na skutočnosti a vedomosti, ktoré existovali v čase prijatia tohto opatrenia, ale takisto so zreteľom na povinnosť primerane aktualizovať právnu úpravu.

Generálny advokát však nezistil žiadne dôvody vyplývajúce zo všeobecnej povinnosti aktualizovať právnu úpravu (v tejto veci posilnenej zásadou prevencie), ktoré by mohli ovplyvniť platnosť výnimky pre mutagenézu.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

www.curia.europa.euwww.curia.europa.eu

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106